

انتقاد از صدا و سیما به خاطر مقایسه شدن با مشایی.

ریشه های فکری هاشمی و روحانی را نمی توان از یکدیگر جدا کرد. رفتار عده ای از سیاسیون در آن مقطع با آقای هاشمی ناعادلانه و غیرمنطقی بود. بعدها بسیاری از آقایان به این واقعیت پی بردند که تضعیف هاشمی در حقیقت بریدن شاخه ای است که خود بر آن تکیه داده بودند. صالحی امیری اضافه کرد: آقای هاشمی شخصیتی فرا جناحی بود. طبعاً آقای هاشمی معتقد نیست همه کسانی که به عنوان همکار انتخاب کرده است باید از این رویکرد دفاع می کردند

سید رضا صالحی امیری رئیس کتابخانه ملی

در گفت و گو با فارس، درباره خاستگاه اعتدال و مولفه های این مفهوم اظهار داشت: موضوع اعتدال یک تبار تاریخی، تبار دینی و یک تبار پس از انقلاب دارد و در واقع این رفتار اعتدالی در تداوم خود در ادوار مختلف ظهور و بروز داشت تا زمانی که ما به انقلاب اسلامی می رسیدیم.

* بنیان های فکری اعتدال به دوران خلافت حضرت امیر(ع) باز می گردد

صالحی امیری با بیان اینکه بنیان های فکری اعتدال به مجموعه اقدامات خطابه ها، نامه ها و سیاست های حضرت امیر در دوره پنج ساله خلافت شان باز می گردد، ادامه داد: این فرایند بومی سازی این اندیشه منطبق با زمان و مکان، ماهیت گفتمان اعتدال امروز را شکل می دهد. در حقیقت ریشه اعتدال سیره و سنت حضرت رسول (ص) و حضرت امیر (ع) است.

عضو سابق مرکز تحقیقات استراتژیک تصریح کرد: ما دوره های تاریخی عقلانیت و اعتدال را در رفتار بزرگان هم داشته و داریم تا اینکه به انقلاب اسلامی که مظهر آن حضرت امام (ره) است می رسیدیم.

* انقلاب اسلامی نماد اعتدال گرایی است

وی با تاکید بر اینکه ما در این اعتدال گرایی انقلاب اسلامی، عقلانیت، مصلحت، انسجام، وحدت، امت اسلامی، مستضعفین، عدالت، اخلاق دیده می شود که این مفاهیم به اعتقاد بنده مفاهیم کانونی و بنیادین

اندیشه حضرت امام است، افزود: امام چتر بزرگی بود که همه گرایش‌ها و نحله‌های فکری می‌توانستند در زیر این چتر حیات سیاسی آزادانه‌ای داشته باشند و امروز رفتار مقام معظم رهبری نیز همین گونه است. نماد این رفتار مقام معظم رهبری را شما در انتخابات سال 92 مشاهده کردید که همه نحله‌های فکری مجاز بودند کاندیدا داشته باشند و به رقابت پردازند، هیچ کس نتوانست ادعا کند که رهبری متعلق به آنهاست.

صالحی امیری یکی از ویژگی‌های انقلاب اسلامی را زایش‌های درونی دانست و گفت: یکی از آنها گفتمان‌های جدید و نوظهور است، این گفتمان تبارش گفتمان امام است اما هر کدام از جریان‌ها پس از انقلاب تلاش کرده‌اند یک وجهی از گفتمان امام را برجسته کنند. در دهه اول آن وجه ارزشی گفتمان امام برجسته شد که ما به آن دهه ارزش‌ها می‌گوییم. دهه دوم وجه دیگر گفتمان امام یعنی توسعه، رفاه و توجه به معیشت عمومی مورد توجه قرار گرفت.

رئیس کتابخانه ملی درباره اینکه مهمترین انتقاد به آن دوره بحث عدالت است و حتی در این مقطع کلیدواژه‌هایی همچون مستضعفین به عنوان طبقات محروم قلمداد شد، توضیح داد: من اگر این بحث را برای شما باز کنم کاملاً روشن می‌شود، این حلقه مفقوده‌ای در تحلیل‌های برخی از روشنفکران وجود دارد که من می‌توانم این بحث را این طور مطرح کنم که گفتمان سازندگی یک نیاز زمان بود. این نیاز ناشی از تخریب همه زیرساخت‌های کشور و انهدام اقتصادی بود که گفتمان سازندگی نه به عنوان یک انتخاب بلکه به عنوان یک ضرورت تاریخی شکل گرفت.

وی ادامه داد: من معتقد نیستم آقای هاشمی از عدالت فاصله گرفته است اما فرایند توسعه با بحران‌هایی همراه است که یکی از آنها شکاف طبقاتی است، لذا معتقدم هر کسی دیگری هم به جای آقای هاشمی در آن مقطع قدرت را به دست می‌گرفت باید سازندگی را انتخاب می‌کرد.

صالحی امیری درباره رویکرد حضرت امام(ره) در سیاست خارجی و اینکه برخی اعتدال را به مثابه سازشکاری در عرصه بین‌الملل می‌دانند، اظهار داشت: سیاست خارجی حضرت امام(ره) نکته مهمی است. حضرت امام(ره) در عرصه سیاست خارجی دو سطح آرمانی و عملیاتی را هم‌زمان دنبال می‌کردند. نگرش آرمانی مبتنی بر مفاهیم بلند انقلاب اسلامی بود که در تصویر امت واحده جهان اسلام، ام‌المقری و موارد مشابه شکل می‌گیرد و در عین حال یک تصمیم کاملاً پروتیک از امام در عرصه مختلف مشاهده می‌کنیم. در عرصه پدیده حج پس از کشتار حجاج، موضع ما مبتنی بر این اصل است که اگر ما از صدام و آمریکا بگذریم از آل سعود نخواهیم گذشت.

این فعال سیاسی با تأکید بر اینکه گفتمان یک آرمان دارد که نقطه اصلی و هدف آن محسوب می‌شود و یک واقعیت دارد و چگونگی رسیدن به آن آرمان است، خاطرنشان کرد: به طور مثال در قضیه سلمان رشدی امام به دور از همه محاسبات متعارف روز جهان، سلمان رشدی را واجب‌المقتل دانستند و حکم ولایی را صادر کردند. این عین اعتدال است.

* مرزهای اعتدال مبانی دینی است نه سکولاریسم و اباحه‌گری

وی تأکید کرد: مرزهای اعتدال مبانی دینی است نه سکولاریسم و اباحه‌گری، لذا اعتدال آقای روحانی نیز دقیقاً در مرزهای دینی و عقلانی تعریف می‌شود و لاغیر. بیانیه حضرت امام(ره) در موضوع سلمان رشدی عین سیاست اعتدالی است که حضرت امام(ره) به دنیای آن روز این پیام را می‌دهد که ما در خصوص اصل اسلام، رسول اکرم و ائمه اطهار با هیچ‌کس ملاحظه نخواهیم داشت و این خط قرمز ماست و این مبتنی بر فرمایش ایشان است که فرمودند اگر با دین ما مقابله کنید، با تمام دنیای شما مقابله خواهیم کرد.

صالحی امیری گفت: این مرز خط قرمز است و آرمانگرایی رهبری دینی به همین است، اما در همان

مقطع، همه سفارتخانه ها و سفرای اروپایی ایران را ترک می کنند و روابط ما با دنیا به شدت مخدوش می شود.

عضو سابق مرکز تحقیقات استراتژیک با بیان اینکه امام هیچ گاه به خاطر اعتدال دچار محافظه کاری نشدند، افزود: این نقطه آرمانی بود. از سویی دیگر، وزارت خارجه تعامل با غرب را آغاز کرد و به تدریج سفرا بازگشتند تا این مرز که وزیر خارجه رسماً اعلام کرد که حکم صادره از امام (ره) یک حکم فقهی است.

وی با اشاره به دوره های سوم و چهارم انقلاب اسلامی که با گفتمان اصلاحات و عدالت همراه بود، ادامه داد: هیچ کدام از این گفتمان ها از قبل تئوریزه شده نبود که به قدرت برسد بلکه در فرایند قدرت خودش را تئوریزه کرد و همه گفتمان های بعد از انقلاب اینگونه بوده اند. دلیلش هم این است که نظام ما ساختار حزبی ندارد. در گفتمان سازی، اصلاحات که ابتدا به عنوان جامعه مدنی ذکر می شد عمدتاً ناظر به نوعی همگرایی میان قدرت و مردم است. مشارکت عمومی، توسعه سیاسی و جامعه مدنی از دل این گفتمان بیرون می آید.

صالحی امیری در عین حال متذکر شد: گفتمان چهارم گفتمان عدالت مربوط به آقای احمدی نژاد است که البته معتقدم عدالت، گفتمان دولت قبلی نبود چرا که این بحث مربوط به مقام معظم رهبری است.

* ریشه های فکری هاشمی و روحانی را نمی توان از یکدیگر جدا کرد

عضو سابق مرکز تحقیقات استراتژیک در ادامه با بیان اینکه ریشه های فکری آقای هاشمی و روحانی را نمی توان از یکدیگر جدا کرد، گفت: من نمی خواهم بگویم انطباق مطلق دارند، اما ما از تبار فکری آنها به عنوان یک جریان خارج از جریانات موجود در ساختار سیاسی که چپ و راست بودند، تعریف می کنیم؛ یعنی هر دو جریان سیاسی و بسیاری از مناقشات معمولاً برای حل و فصل منازعات به این جریان مراجعه و رجوع داشته اند.

* اصلاح طلبان مرکز تحقیقات نتوانستند خود را با آقای هاشمی تطبیق دهند

وی درباره اینکه برخورد با منتقدان که مورد اعتراض اصلاح طلبان مرکز تحقیقات نیز قرار داشت، در کجای منظومه اعتدال هاشمی می گنجد؟ گفت: رفتار عده ای از سیاسیون در آن مقطع با آقای هاشمی ناعادلانه و غیرمنطقی بود. بعدها بسیاری از آقایان به این واقعیت پی بردند که تضعیف هاشمی در حقیقت بریدن شاخه ای است که خود بر آن تکیه داده بودند.

صالحی امیری اضافه کرد: آقای هاشمی شخصیتی فرا جناحی بود. طبعاً آقای هاشمی معتقد نیست همه کسانی که به عنوان همکار انتخاب کرده است باید از این رویکرد دفاع می کردند اما آنان نتوانستند با آقای هاشمی همکاری کنند. آقای هاشمی مشکل نداشت، بلکه «آن جریان» نتوانست خود را با آقای هاشمی تطبیق دهد.

عضو سابق مرکز تحقیقات استراتژیک تصریح کرد: شما در انتخابات 92 دیدید که گفتمان اصلاحات با گفتمان سازندگی و گفتمان اعتدال و اصول گرایی معتدل ائتلاف کردند. وقتی از اصلاحات بحث می کنم آن را به دو نحله فکری درون نظام که نمادش آقای خاتمی است و وفادار به نظام هستند مانند مجمع روحانیون و جمعی بزرگ از روشنفکران و مدیران باتجربه 3 دهه گذشته و طیفی که ساختارشکن بوده و به دنبال عبور از نظام بوده اند تقسیم می کنم.

* ائتلاف اصلاح طلبان و هاشمی مبتنی بر عقلانیت است نه انطباق گفتمانی

وی درباره اینکه آیا در حال حاضر نیز این دو جریان همسو شده اند، گفت: در تداوم حرکت تاریخی خود مبتنی بر عقلانیت سیاسی نه انطباق گفتمانی به یک اجماع و انسجام می رسند نه یک ادغام.

*انسجام مهمترین و اصلی ترین نیاز جامعه امروز ایران است

صالحی امیری انسجام را مهمترین و اصلی ترین نیاز جامعه امروز ایران دانست و خاطرنشان کرد: انسجام به معنای حرکت هارمونیک همه نحله های فکری سیاسی، اجتماعی، اقتصادی در جهت اهداف واحد نظام سیاسی است از این رو انسجام به معنای ادغام و یکی شدن نیست بلکه به معنای حرکت هماهنگ و موزون است. در حوزه فرهنگی مهمترین و اصلی ترین بحث موضوع انسجام است اگر در جامعه ای انشقاق فرهنگی شکل بگیرد آن جامعه سمت فروپاشی میل خواهد کرد بنابراین انسجام فرهنگی یک ضرورت حیاتی برای بقای جامعه است.

*منظور من از مکتب نیاوران، مشرب فکری بود نه ایدئولوژی

رئیس کتابخانه ملی یکی از نیازهای اعتدال را بازتولید گفتمان امام دانست و درباره بحث مکتب نیاوران و جریان مکتب که پیش از این مطرح کرده بود، گفت: بنیان اصلی گفتمان اعتدال به حضرت امام (ره) باز می گردد، افراد وفادار به گفتمان امام (ره) در مرکز تحقیقات استراتژیک جمع کردند و این اندیشه را بازتولید و تئوریزه کردند. وقتی از مکتب صحبت می کنیم منظورمان منشور فکری است، ما در مبانی تحلیلی، فرهنگی از مکتب فرانکفورت، بیرمنگام و برخی دیگر نام می بریم. همچنین از مکاتب معماری و مکاتبی مانند شیراز و ری نیز نام می بریم یا مکاتب مختلف نقاشی از این رو مکتب یک مشرب فکری محسوب می شود اما عده ای مکتب را معادل ایدئولوژی تعریف کرده اند و این غلط است.

وی تاکید کرد: گفتمانی که در مکتب نیاوران مطرح شد در حقیقت همان گفتمان امام است و مبتنی بر گفتمان دینی است، مفهوم مکتب در اینجا به معنای مشرب فکری است، مثل اینکه مشرب فکری موئلفه را با مشرب فکری کارگزاران متفاوت می دانیم، آیا می توانیم بگوییم که آنها ضداسلام یا ضد امام هستند؟ در نظام اسلامی پس از انقلاب مشرب های فکری مختلفی ایجاد شده است از جمله اینکه ما به مکتب فکری نجف و قم اشاره می کنیم لذا اینجا مکتب معادل ایدئولوژی نیست.

*دلیل پیگیری «اعتدال» در مرکز تحقیقات استراتژیک

صالحی امیری درباره اینکه چرا در مرکز تحقیقات روی بحث اعتدال کار کردید و چرا به دنبال احیای این مکتب رفتید؟ گفت: این یک مشرب فکری است، آقای دکتر روحانی معتقد است راه نجات نظام سیاسی برای خروج از مناقشات بی حاصل گذشته ایجاد یک فضای اعتدالی در تمام عرصه های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است که بتواند وحدت ملی را در زیر این چتر مستقر کند و نماد این وحدت هم ولی فقیه رهبری است و دولت هم کارگزار تحقق این اعتدال است.

*انتقاد از صداسیما به خاطر مقایسه شدن با مشایی

وی درباره شائبه ای درخصوص بحث مشایی و مکتب ایرانی و مقایسه شدن وی با مشایی گفت: ما 8 سال در مقابل آن گفتمان نقد کردیم و قلم زدیم و آن را توهین به شعور ملت دانستیم، ما و دوستانمان در مرکز تحقیقات 8 سال در نقطه مقابل تفکرات آقای احمدی نژاد شناخته می شدیم و امروز باید هزینه بدهیم که با آن گفتمان همسویی می کنیم! این امر ناشی از دو عامل است یکی آلودگی اخلاق سیاسی در ایران که در صداو سیما به اوج خود رسیده و من کدهای مفصلی در این زمینه دارم و شخص آقای ضرغامی و مدیریت صداو سیما را به شخصه انسان متدین و سالمی می دانم بلکه این بیماری در لایه های مختلف این سازمان نفوذ کرده است از این رو این آلودگی سیاسی در حال تبدیل شدن به یک فساد است.

* جزئیات همایش اعتدال/ نهادهای غیردولتی و پژوهشی برگزار کننده همایش اعتدال

صالحی امیری در خصوص جزئیات همایش اعتدال که قرار است از سوی کتابخانه ملی برگزار شود، توضیح داد: گفته اند که من همایش اعتدال را با هزینه زیاد برگزار کرده ام؛ من به همراه برخی از آقایان از جمله آقای آشنا در مرکز تحقیقات استراتژیک، خانم مولاوردی امور زنان، سید ضیاء هاشمی از وزارت علوم و 20 انجمن علمی و مرکز پژوهشی تصمیم گرفتیم مبانی اعتدال را از لحاظ فلسفی، دینی، اقتصادی و اجتماعی در قالب 15 محور تبیین کنیم و جلسات را اینجا برگزار می کردیم از این رو تاکنون هیچ هزینه ای نکرده ایم و هزینه آن هم از دولت نخواهد بود اما وقتی به ناحق می نویسند که هزینه های گزافی از بیت المال برای این همایش هزینه شده است جای تعجب دارد لذا پیش داوری خلاف شرع و اخلاق است و این تهمت بدون ادله است و وقتی هم که ما پاسخ می دهیم آن را چاپ نمی کنند لذا این بداخلاقی سیاسی است؛ اخلاق حکم می کند که از این رفتارهای ناشایست و انتقام جوینانه فاصله بگیریم.

رئیس کتابخانه ملی درباره متولیان اصلی این همایش گفت: جمعی شامل مرکز بررسی های استراتژیک ریاست جمهوری، معاونت امور زنان، وزارت علوم، کتابخانه ملی و 20 مرکز پژوهشی و انجمن علمی هستند.

وی درباره بودجه این همایش نیز توضیح داد: منابع بیرون و غیردولتی بودجه را تامین می کنند و در واقع نهادهای غیردولتی و پژوهشی و خود انجمن ها آن را برگزار می کنند و بار اصلی آن به عهده انجمن های علمی جامعه شناسی، علوم سیاسی، مطالعات فرهنگی و انجمن ایرانی تاریخ و برخی انجمن های دیگر است.